

Ime predmeta 1	PRIMEŽ ZA VPENJANJE JEKLENK
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.281.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RZ-481
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Transport – druge oblike transporta , Topilnica / Topilništvo, žganje rude

OPIS

Kratek opis	Osnova primeža sestoji iz velike hrastove klade trapezaste oblike, ki je spodaj in zgoraj ojačana z dvema kovanima obročema. Sam primež je sestavljen iz velikega krožnega vzvoda, nastavljive odprtine in vijačne gredi. Tik pod nastavljivo odprtino je v leseno klado vdelana odprtina, katere premer ustreza premeru jeklenke. Za regulacijo čeljusti služita tečaj in vijačno vreteno (na drugi strani čeljusti) z krožnim vzvodom. Vsi železni deli so na lesenega pritrjeni z kovanimi klini.
Mere	Dolžina 54 cm, širina 44 cm, višina 61,5 cm.
Materiali	Hrastov les, lito železo.

Datacija

Podatek o času nastanka ni znan.

Avtor / Proizvajalec

Podatek o proizvajalcu ni znan.

Slikovne priloge

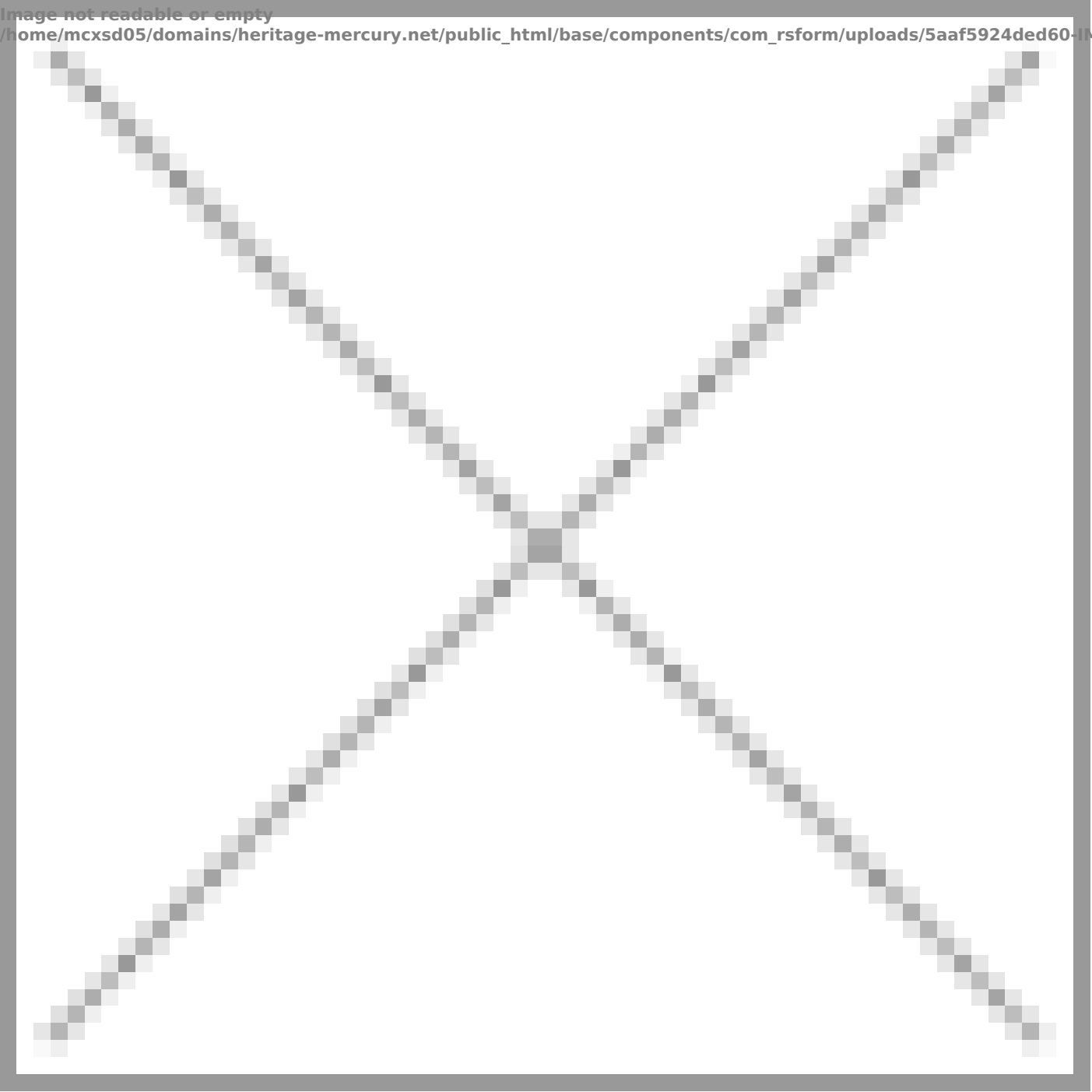

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5aaf5924df8eb-IMG_22812620.j

Prvotna raba	Primež se je uporabljal za vpenjanje napolnjenih jeklenk z živim srebrom. Jeklenko so najprej napolnili s pomočjo menzure in tehtnice za tehtanje in polnjenje prečiščenega živega srebra. Nato so napolnjeno jeklenko vstavili v posebno izdolbino v tnalu. Z ročnim kolesom so jo vpeli s pomočjo čeljusti na tečaju in jo s tem fiksirali, da se ni vrtela. S posebnim namenskim ključem so zgoraj privili čep. Po odstranitvi iz primeža so jeklenko obrnili okrog (z vratom navzdol) in en dan tako preverjali tesnost. V kolikor je bilo tesnjenje ustrezno, so na vrhu vrata pritrdili plombo z oznako Rudnika. To je pomenilo, da je jeklenka primerna za transport in prodajo kupcu.
Sedanja raba	Primež za vpenjanje jeklenk za živo srebro se ohranja, varuje in prezentira kot pomemben spomenik dediščine rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del zbirke »Mestni muzej«. Obiskovalci si ga lahko ogledajo v okviru stalne muzejske razstave »Pet stoletij rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Obenem se ga lahko uporabi za različne oblike promocije dediščine živega srebra.
Prvotna lokacija	Topilnica Rudnika živega srebra Idrija.
Sedanja lokacija	Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 9).

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov	Opisani predmet je bil konserviran v času priprav na odprtje stalne muzejske razstave, pred letom 1995. Dodatni posegi zato niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.
Sedanje stanje	dobro
Potrebni ukrepi	Redno obdobjno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije - Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija.

Izpolnjevalec Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je Miha Kosmač

Datum objave 12. 3. 2018

Datum urejanja Never
